

PATENTTI- JA REKISTERIHALLITUS

VUODEN 2021 KHT-TUTKINNON ARVOSTELUPERUSTEET

Arvosteluperusteissa on kuvattu seikat, joiden perusteella on annettu pisteitä. Arvosteluperusteet eivät ole mallivastaus. Arvosteluperusteissa ei ole esitetty täydellisesti kaikkia hyväksyttäviä näkökohtia tai vastauksia tehtäviin. Vastausten arvostelussa on voinut saada lisäpisteitä riittävän perustelluista ja olennaisista havainnoista, vaikka niitä ei ole mainittu arvosteluperusteissa.

Arvosteluperusteissa esitetyt lainsäädännön sekä hyvän tilintarkastustavan ja hyvän kirjanpitolaitoksen tulkinnat liittyvät kunkin tehtävän vastausten arvosteluun vain tässä tutkinnossa. Arvosteluperusteiden tulkintoja ei voi esittää PRH:n tilintarkastusvalvonnan kannanottoina muissa asiayhteyksissä.

KHT-TUTKINTO 2021

TILINTARKASTUSKERTOMUS JA TILINTARKASTAJAN MUU RAPORTOINTI (110 PISTETTÄ)

Tehtävä 1 (80 pistettä)

	Tarkastettu asia	Tarkastushavainto, perusteltu arviointi ja korjausmenettely Olenaisuusraja: 1 000 tuhatta euroa konsernissa ja 300 tuhatta euroa emoyhtiössä Raportoitavien virheiden raja: 50 tuhatta euroa konsernissa ja 15 tuhatta euroa emoyhtiössä	Vaikutus raportointiin (Kerro, mitä, missä ja miten raportoidaan, jos virhettä tai puutetta ei korjata)	Pisteet
1	Vaihto-omaisuus / Takaisinkutsu Hilavitkutin	Tarkastushavainto ja sen perusteltu arviointi: Hallituksen pöytäkirjan 1/2021–2022 5 §:n mukaan huhtikuussa 2021 markkinoille tulleen Hilavitkuttimen turbosuutin on asennettu väärin päin. Ongelma koskee vain keväällä 2021 valmistunutta ensimmäistä puolen miljoonan kappaleen valmistuserää. Tilintarkastajan yhteenvedosta (kohta 6) selviää, että asiasta ei ole kirjattu varausta emoyhtiön tilinpäätökseen. Yhtiö on hallituksen kokouksen pöytäkirjan mukaan juuri lähettänyt takaisinkutsun 120 000 ensimmäiselle tuotteelleen (IAS 37.14). Korjauskustannus on 3 euroa / laite ja rahtikulut 1 euroa / laite. Korjaus- ja rahtikulut puuttuvat tilinpäätöksestä. Korjauskulut tulee kirjata varastossa oleville ja myydyille tuotteille (KPL 5:14.1) (IAS 2.16(a), sekä rahtikulut myydyille tuotteille (KPL 5:14.1). 380 000 laitetta * 3 euroa = 1 140 tuhatta euroa varastossa oleville tuotteille. Toimitettujen 120 000 tuotteen osalta tilinpäätöksestä puuttuva kustannus on 120 000 laitetta * (3+1 euroa): 480 tuhatta euroa (IAS 37.11(b)).	Tilintarkastuslain 3 luvun 5 §:n mukainen kielteinen lausunto konsernitalinpäätöksestä Tilintarkastuslain 3 luvun 5 §:n mukainen kielteinen lausunto emoyhtiön tilinpäätöksestä	5,0

		Laskennallisen veron vaikutus tulosvaikutuksesta on (1 140 tuhatta euroa + 480 tuhatta euroa) * 20 % = 324 tuhatta euroa. Korjausmenettely (konserni ja emoyhtiö): <table><tr><td>Per korjauskulut</td><td>1 140 tuhatta euroa</td></tr><tr><td>An vaihto-omaisuus</td><td>1 140 tuhatta euroa</td></tr></table> <table><tr><td>Per korjauskulut</td><td>480 tuhatta euroa</td></tr><tr><td>An siirtovelat</td><td>480 tuhatta euroa</td></tr></table> <table><tr><td>Per verosaaminen</td><td>324 tuhatta euroa</td></tr><tr><td>An tilikauden verot</td><td>324 tuhatta euroa</td></tr></table>	Per korjauskulut	1 140 tuhatta euroa	An vaihto-omaisuus	1 140 tuhatta euroa	Per korjauskulut	480 tuhatta euroa	An siirtovelat	480 tuhatta euroa	Per verosaaminen	324 tuhatta euroa	An tilikauden verot	324 tuhatta euroa		
Per korjauskulut	1 140 tuhatta euroa															
An vaihto-omaisuus	1 140 tuhatta euroa															
Per korjauskulut	480 tuhatta euroa															
An siirtovelat	480 tuhatta euroa															
Per verosaaminen	324 tuhatta euroa															
An tilikauden verot	324 tuhatta euroa															
2	Takuuvaraus /Tuotteet-segmentti	Tarkastushavainto ja sen perusteltu arvio: Tilintarkastajan yhteenvedosta (kohta 12) ilmenee, että yhtiön Tuotteet -segmentin tuotteet vaativat myyntihinnasta lasketun 2,0 prosentin arvoisen korjauksen heti 12 kuukauden jälkeen. Tilintarkastajan yhteenvedossa aiemman tilintarkastajan mukaan takuuvarausta ei ole kirjattu, koska takuukustannus on tasainen. Liitetiedosta 21 ilmenee, että takuuvarausta ei ole kirjattu. Käytäntö on virheellinen. Takuuvaraus tulee kirjata tilinpäätökseen (IAS 37.14(a-c), KPL 5:14). Myös vertailuvuosi on virheellinen. IAS 8.42:n mukaisesti virhe tulee korjata vertailukauden avaavaan taseeseen, ja vuoden muutos vertailukauteen sekä päättäneeseen kauteen.	Kirjallinen raportointi hallitukselle ²	5,5												

² Virheen vaikutus omaan pääomaan ylittää asetetun olennaisen virheen rajan. Jos kokelas on tältä osin esittänyt kielteistä lausuntoa tilintarkastuskertomuksessa, on hänelle annettu siitä vastaavat pisteet.

		Virheen määrä: Liikevaihdot tilikausilta 2020 ja 2021 ilmenevät segmenttiliitetiedosta sekä emoyhtiön liikevaihto-liitetiedosta. Liikevaihto tilikaudelta 2019 ilmenee ”Tilintarkastajan yhteenvedosta” kohdasta 12 ”Keskustelut edellisen tilintarkastajan kanssa”. Takuuvaraus 2,0 prosenttia Tuotteet-segmentin liikevaihdosta (IAS 37.36) vertailukauden avaavan taseen osalta korjaus: 125 000 tuhatta euroa * 2,0 % = 2 500 tuhatta euroa Tilikausi 2020: konsernin liikevaihto 117 300 tuhatta euroa, takuuvarauksen muutos -7 700 tuhatta euroa * 2 % = 154 tuhatta euroa takuuvarauksen purkua Tilikausi 2021: konsernin liikevaihto 95 900 tuhatta euroa, takuuvarauksen muutos 21 400 tuhatta euroa * 2 % = 428 tuhatta euroa. Lisäksi tulee huomioida verovaikutus¹. Emoyhtiön vastaavat luvut (KILA 1750/2005): Tilikausi 2019: Liikevaihto 26 200 tuhatta euroa / 2 % = 524 tuhatta euroa Tilikausi 2020: Liikevaihto 23 050 tuhatta euroa, jolloin takuuvarauksen muutos on -3 150 euroa * 2 % = -63 tuhatta euroa Tilikausi 2021: liikevaihto 21 325 tuhatta euroa, takuuvarauksen muutos -1 725 tuhatta euroa * 2 % = -34 tuhatta euroa.		
--	--	---	--	--

¹ Useita eri verokantoja. Verovaikutus on laskettu tässä esimerkinomaisesti Suomen verokannan mukaan.

		Aikaisempiin tilikausiin liittyvästä virheiden korjaamisesta annettavat liitetiedot puuttuvat tilinpäätöksestä (IAS 8.49 ja KILA 1750/2005). Korjausmenettely (konserni ja emo): Konserni: 1.7.2019 vertailukauden avaava tase: <table><tr><td>Per oma pääoma</td><td>2 000 tuhatta euroa</td></tr><tr><td>Per laskennallinen verosaaminen</td><td>500 tuhatta euroa</td></tr><tr><td>An takuuvaraus</td><td>2 500 tuhatta euroa</td></tr></table> Vertailukauden tuloslaskelma sekä 30.6.2020 päättävä tase: <table><tr><td>Per takuuvaraus</td><td>154 tuhatta euroa</td></tr><tr><td>An kulut</td><td>154 tuhatta euroa</td></tr><tr><td>Per laskennallinen vero, tulos</td><td>31 tuhatta euroa</td></tr><tr><td>An laskennallinen verosaaminen</td><td>31 tuhatta euroa</td></tr></table> Tilikauden tuloslaskelma sekä 30.6.2021 päättävä tase: <table><tr><td>Per takuuvaraus</td><td>428 tuhatta euroa</td></tr><tr><td>An kulut</td><td>428 tuhatta euroa</td></tr><tr><td>Per laskennallinen vero, tulos</td><td>86 tuhatta euroa</td></tr><tr><td>An laskennallinen verosaaminen</td><td>86 tuhatta euroa</td></tr></table> Emoyhtiö: Avaava tase vertailukausi 1.7.2019: <table><tr><td>Per oma pääoma</td><td>524 tuhatta euroa</td></tr><tr><td>An pakollinen varaus</td><td>524 tuhatta euroa</td></tr></table>	Per oma pääoma	2 000 tuhatta euroa	Per laskennallinen verosaaminen	500 tuhatta euroa	An takuuvaraus	2 500 tuhatta euroa	Per takuuvaraus	154 tuhatta euroa	An kulut	154 tuhatta euroa	Per laskennallinen vero, tulos	31 tuhatta euroa	An laskennallinen verosaaminen	31 tuhatta euroa	Per takuuvaraus	428 tuhatta euroa	An kulut	428 tuhatta euroa	Per laskennallinen vero, tulos	86 tuhatta euroa	An laskennallinen verosaaminen	86 tuhatta euroa	Per oma pääoma	524 tuhatta euroa	An pakollinen varaus	524 tuhatta euroa		
Per oma pääoma	2 000 tuhatta euroa																													
Per laskennallinen verosaaminen	500 tuhatta euroa																													
An takuuvaraus	2 500 tuhatta euroa																													
Per takuuvaraus	154 tuhatta euroa																													
An kulut	154 tuhatta euroa																													
Per laskennallinen vero, tulos	31 tuhatta euroa																													
An laskennallinen verosaaminen	31 tuhatta euroa																													
Per takuuvaraus	428 tuhatta euroa																													
An kulut	428 tuhatta euroa																													
Per laskennallinen vero, tulos	86 tuhatta euroa																													
An laskennallinen verosaaminen	86 tuhatta euroa																													
Per oma pääoma	524 tuhatta euroa																													
An pakollinen varaus	524 tuhatta euroa																													

		Vertailukauden tuloslaskelma sekä 30.6.2020 päättävä tase: Per pakollinen varaus 63 tuhatta euroa An kulut 63 tuhatta euroa Tilikauden tuloslaskelma sekä 30.6.2021 päättävä tase: Per pakollinen varaus 34 tuhatta euroa An kulut 34 tuhatta euroa Lisätään IAS 8.49:n ja KILA 1750/2005:n mukaiset liitetiedot.		
3	Päästö-kompensaatiot	Tarkastushavainto ja sen perusteltu arviointi: Tilintarkastajan yhteenvedon kohdan 13 mukaan tytäryhtiö Pulivar International Holding Oy on ostanut päästökompensaatioita tilikausille 2021–2023 hintaan 2 100 tuhatta euroa (105 000 ekvivalenttitonnia * 20 euroa/tonni). Erä on kirjattu kuluksi tilikaudelle 2021. Käyttämättömät seuraavia vuosia koskevat kompensaatiot olisi tullut kirjata siirtosaamisiin IAS 1.27–28:n mukaisesti. Arvioitu kulutus raportin mukaan on 30 ekvt (ekvivalenttitonnia, päästökaupan yksikkö) / tilikaudella 2021, 35 ekvt / tilikaudella 2022 ja 40 ekvt / tilikaudella 2023, yhteensä 105 ekvt. Tulevien tilikausien 2022 ja 2023 kompensoitavista päästöistä jaksoitettavien siirtosaamisten määrä on 75 ekvt * 20 euroa/ekvt = 1 500 tuhatta euroa. Päästökompensaatioihin liittyvä laadintaperiaate puuttuu liitetiedoista (IAS 8:10, IAS 8:21).	Tilintarkastuslain 3 luvun 5 §:n mukainen kielteinen lausunto konsernitilinpäätöksestä.	3,5

		Korjausmenettely (konserni): Debet siirtosaamiset 1 500 tuhatta euroa Kredit liiketoiminnan muut kulut 1 500 tuhatta euroa Debet laskennalliset verot, tulos 300 tuhatta euroa Kredit laskennalliset verovelat 300 tuhatta euroa Lisätään laadintaperiaate liitetietoihin.		
4	Lopetettu toiminto/ omistussuuden muutos Gaborone Charger Pty	Tarkastushavainto ja sen perusteltu arviointi: Hallituksen pöytäkirjan 15.7.2021 mukaan (6 §) yhtiön Botswanan tytäryhtiö Gaborone Charger Pty on joutunut velkasaneeraukseen. Velkojat ovat 24.6.2021 hyväksyneet saneerausehdotuksen, jonka mukaan vakuudellisten rahalaitosvelkojen veloista 20 prosenttia annetaan anteeksi ja 80 prosenttia konvertoidaan yhtiön osakkeiksi. Tämä vastaa 90 prosentin omistussuutta saneerausohjelman jälkeisistä osakkeista. Botswanan tytäryhtiö Gaborone Charger Pty vastaa Pulivar-konsernin Afrikan liiketoiminnoista (Tilintarkastajan yhteenveto, kohta 3), ja siten täyttää IFRS 5.32(a):n kriteerit koskien lopetettujen toimintojen esittämistä. Konsernin omistussuus laski 10 prosenttiin, joten yhtiö ei enää ole tytäryhtiö. Yhtiö tulee raportoida lopetettuna toimintona (IFRS 5). Tällöin konsernista poistuvat varat ja velat netotetaan realisaatiotulokseksi "lopetettujen toimintojen voiton/tappion määrä"-riville tuloslaskelmaan (IFRS 5.33(a)(ii)). Jäljelle jäänyt 10 prosentin omistussuus yhtiössä, 100 tuhatta euroa, tulee kirjata muihin osakkeisiin. Koko yhtiön arvo 1,0 miljoonaa euroa ilmenee edellä mainitusta hallituksen pöytäkirjasta.	Tilintarkastuslain 3 luvun 5 §:n mukainen kielteinen lausunto konsernitilinpäätöksestä	5

	Konsernin joulukuun osavuositarkastuksessa yhtiöstä oli tehty 3 250 tuhannen euron arvonalennuskirjaus konserniliikearvoon. Arvonalennuskirjaus tulee siirtää lopetettuihin toimintoihin (IFRS 5.33(a)(i)) (tilintarkastajan yhteenveto, kohta 3). Varat – konsernin ulkopuoliset velat ovat 7 590 tuhatta euroa – 10 720 = 3 130 tuhatta euroa laskennallinen voitto. Gaborone Charger Pty:n liikevaihto on 6 210 tuhatta euroa ja kulut ovat yhteensä 8 860 tuhatta euroa. Konsernin tuloslaskelmaan yhdistellyt tuloslaskelman luvut siirretään raportoitavaksi lopetettujen toimintojen rivillä (IFRS 5.33(a)(i)) tai omana sarakkeenaan tuloslaskelmalla (IFRS 5.33(b)). Luvut selviävät Tilintarkastajan yhteenvedon kohdasta 3. Liitetiedoissa ei ole esitetty IFRS 5:41(a):n, (b):n ja (d):n vaatimusten mukaisia tietoja. Korjausmenettely (konserni): <table><tr><td>Per eri poistuvat tase-erät</td><td>10 720 tuhatta euroa</td></tr><tr><td>An eri poistuvat tase-erät</td><td>7 590 tuhatta euroa</td></tr><tr><td>Per osakkeet ja osuudet</td><td>100 tuhatta euroa</td></tr><tr><td>An lopetettujen toimintojen tulos</td><td>3 230 tuhatta euroa</td></tr></table> Tuloslaskelman uudelleen luokittelu: <table><tr><td>Debet liikevaihto yhteenvedon mukaan</td><td>6 210 tuhatta euroa</td></tr><tr><td>Kredit eri kulutilit yhteenvedon mukaan</td><td>8 860 tuhatta euroa</td></tr><tr><td>Debet lopetettujen toimintojen tulos</td><td>2 650 tuhatta euroa</td></tr><tr><td>Kredit liikearvon alaskirjaus</td><td>3 250 tuhatta euroa</td></tr><tr><td>Debet lopetettujen toimintojen tulos</td><td>3 250 tuhatta euroa</td></tr></table> Lisätään liitetietoihin tarvittavat tiedot.	Per eri poistuvat tase-erät	10 720 tuhatta euroa	An eri poistuvat tase-erät	7 590 tuhatta euroa	Per osakkeet ja osuudet	100 tuhatta euroa	An lopetettujen toimintojen tulos	3 230 tuhatta euroa	Debet liikevaihto yhteenvedon mukaan	6 210 tuhatta euroa	Kredit eri kulutilit yhteenvedon mukaan	8 860 tuhatta euroa	Debet lopetettujen toimintojen tulos	2 650 tuhatta euroa	Kredit liikearvon alaskirjaus	3 250 tuhatta euroa	Debet lopetettujen toimintojen tulos	3 250 tuhatta euroa		
Per eri poistuvat tase-erät	10 720 tuhatta euroa																				
An eri poistuvat tase-erät	7 590 tuhatta euroa																				
Per osakkeet ja osuudet	100 tuhatta euroa																				
An lopetettujen toimintojen tulos	3 230 tuhatta euroa																				
Debet liikevaihto yhteenvedon mukaan	6 210 tuhatta euroa																				
Kredit eri kulutilit yhteenvedon mukaan	8 860 tuhatta euroa																				
Debet lopetettujen toimintojen tulos	2 650 tuhatta euroa																				
Kredit liikearvon alaskirjaus	3 250 tuhatta euroa																				
Debet lopetettujen toimintojen tulos	3 250 tuhatta euroa																				

5	Autoleasing/ ostohyvitys	Tarkastushavainto ja sen perusteltu arviointi: Tilintarkastajan yhteenvedon kohdan 9 mukaan konserni hankkii tarvitsemansa autot yhdeltä valmistajalta leasing-yhtiön rahoittamana. Valmistaja maksaa keskittämisalennuksen 2 400 tuhatta euroa kerralla suoraan tytäryhtiö Pulivar International Oy:lle, joka hyvittää edelleen autoja käyttäville yhtiöille näiden osuuden ostohyvityksestä. Saatu alennus tulee netottaa pienentämään käyttöoikeusomaisuuserää konsernissa (IFRS 16.24(b)). Yhtiö on tulouttanut tilikaudelle 2021 saadusta alennuksesta 25 prosenttia (tilintarkastajan yhteenvedo kohta 9) eli 600 tuhatta euroa. Autot on saatu käyttöön tilikauden 2021 viimeisen neljänneksen alussa. Leasing-kauden pituus on 36 kuukautta. Tuloutetun määrän tulisi olla 3/36 (IFRS 16.24b) käyttöomaisuushyödykkeen hankintamenon vähennyksenä. Epäsuorasti käyttöoikeusomaisuuserän poistojen vähennyksenä tuloutettava määrä on siten 200 tuhatta euroa. Lisäksi tulee huomioida verovaikutus 80 tuhatta euroa. Korjausmenettely (konserni)³: <table><tr><td>Per liiketoiminnan muut tuotot</td><td>600 tuhatta euroa</td></tr><tr><td>Per siirtovelat</td><td>1 800 tuhatta euroa</td></tr></table>	Per liiketoiminnan muut tuotot	600 tuhatta euroa	Per siirtovelat	1 800 tuhatta euroa	Kirjallinen raportointi hallitukselle	5
Per liiketoiminnan muut tuotot	600 tuhatta euroa							
Per siirtovelat	1 800 tuhatta euroa							

³ ISA 450A20: Sen ratkaiseminen, onko luokittelua koskeva virheellisyys olennainen, edellyttää, että arvioidaan laadullisia tekijöitä, kuten luokittelua koskevan virheellisuuden vaikutusta velkoihin tai muihin sopimuksiin liittyviin kovenantteihin, vaikutusta yksittäisiin eriin tai välisummiin tai vaikutusta keskeisiin tunnuslukuihin. Joissakin olosuhteissa tilintarkastaja saattaa tehdä sen johtopäätöksen, että luokittelua koskeva virheellisyys ei ole olennainen, kun tarkastellaan tilinpäätöstä kokonaisuutena, vaikka se saattaa ylittää muita virheellisyyksiä arvioitaessa käytettävän olennaisuustason tai -tasot. Esimerkiksi tase-erien välistä luokitteluvirhettä ei välttämättä pidetä olennaisena tarkasteltaessa tilinpäätöstä kokonaisuutena, kun virheellisesti luokiteltu määrä on vähäinen suhteessa asianomaisiin tase-eriin, eikä virheellinen luokittelu vaikuta tuloslaskelmaan tai mihinkään keskeiseen tunnuslukuun.

		An käyttöoikeusomaisuuserän poistot 200 tuhatta euroa An käyttöoikeusomaisuuserä 2 200 tuhatta euroa Lisäksi verovaikutuksen 80 tuhatta euroa kirjaaminen		
6	Raaka-aineet/ Ennakkomaksu BDX-comfortter	Tarkastushavainto ja sen perusteltu arviointi: Tilintarkastajan yhteenvedon kohdan 2 mukaan siirtosaamisista on siirretty vaihto-omaisuuteen 31.12.2020 maksettu BDX-comforttereiden komponentin ennakkomaksu 4 545 tuhatta euroa (5 000 tuhatta USD). Käytetty USD-kurssi on siten ollut 1,1. Erä oli saapunut varastoon 30.6.2021. Dollarin tilinpäätöskurssi on 1,2, joka on havaittavissa myyntisaamisten USD-kurssauksesta tilintarkastajan yhteenvedossa. Vaihto-omaisuuteen siirretty määrä on 4 545 tuhatta euroa. Vaihto-omaisuuteen siirretty määrä on siten virheellinen. Oikea summa olisi ollut 5 000 tuhatta USD / kurssilla 1,2 = 4 167 tuhatta euroa. Kirjataan varastosta lukujen erotus hinnanlaskuvaraus 378 tuhatta euroa (IAS 2.32, KPL 5:6). Vaikutus veroihin on huomioimatta. Korjausmenettely (konserni ja emo): Konserni Debet ostot 378 tuhatta euroa Kredit vaihto-omaisuus 378 tuhatta euroa Debet verosaamiset 76 tuhatta euroa Kredit tuloslaskelman verot 76 tuhatta euroa	Tilintarkastuslain 3 luvun 5 §:n mukainen kielteinen lausunto emoyhtiön tilinpäätöksestä	3

		Emoyhtiö Debet ostot 378 tuhatta euroa Kredit vaihto-omaisuus 378 tuhatta euroa Debet verosaamiset 76 tuhatta euroa Kredit tuloslaskelman verot 76 tuhatta euroa		
7	Hankittu Kieroura Oy:n liiketoiminta - maksuaika	Tarkastushavainto ja sen perusteltu arviointi: Hallituksen kokouksen 14.12.2020 pöytäkirjasta (3 § sekä tilintarkastajan yhteenvedon kohta 8) ilmenee, että tytäryhtiö Pulivar International Oy on hankkinut Kieroura Oy:n liiketoiminnan, josta se maksaa 25 prosenttia kahden vuoden päästä ja 25 prosenttia kolmen vuoden päästä. Konsernitilinpäätöksessä hankintameno diskontataan, minkä vaikutuksesta liikearvo pienenee (IFRS 3.37). Yhtiön laatimassa IFRS 3:n edellyttämässä hankintamenolaskelmassa diskonttausta ei ole tehty. Tilintarkastajan yhteenvedon kohdan 8 mukaisessa laskelmassa koko kauppahinta on 20 miljoonaa euroa. Diskonttaamisessa yhtiön korkona käytetään pitkäaikaisten rahoituslaitosten keskiporkkoa 2,5 % (konsernin liitetieto 24 Korolliset velat). 2. vuoden erän diskontto on 250 tuhatta euroa ($2 \cdot 5\,000$ tuhatta euroa $\cdot 2,5\%$ = 250 tuhatta euroa) ja 3. vuoden 375 tuhatta euroa ($3 \cdot 5\,000$ tuhatta euroa $\cdot 2,5\%$ = 375 tuhatta euroa), yhteensä 625 tuhatta euroa. Tilikaudelle 2021 kirjataan kuluksi ajan kulumisen osuus (6 kk) diskonttaussummasta ($10\,000$ tuhatta euroa $\cdot 2,5\%$ $\cdot 0,5$ vuotta = 125 tuhatta euroa).	Raportointi hallitukselle	3

		Korjausmenettely (konserni): Per pitkäaikaiset korottomat velat 625 tuhatta euroa An liikearvo 625 tuhatta euroa Per korkokulut 125 tuhatta euroa An pitkäaikaiset korottomat velat 125 tuhatta euroa		
8	Viron tytäryhtiön voittovarot – laskennallinen verovelka	Tarkastushavainto ja sen perusteltu arviointi: Viron tytäryhtiön voittovaroista ei ole kirjattu laskennallista verovelkaa (konsernin liitetieto 10). IAS 12.40:n mukaisesti laskennallista verovelkaa ei kirjata Viron tytäryhtiön voitoista, mikäli emoyhtiö on päättänyt, ettei voitoja jaeta emoyhtiölle ennakoitavissa olevassa tulevaisuudessa. Yhtiö hyväksyi ehdotuksen Viron tytäryhtiön osingonjaosta (hallituksen pöytäkirja 1/2021–2022 4 §). Voittovarojen määrä on 6 400 tuhatta euroa (Tilintarkastajan yhteenveto kohta 5). Laskennallinen vero koko summasta on 6 400 tuhatta euroa * 14 % (konsernin liitetieto 10) = 896 tuhatta euroa (Tilintarkastajan yhteenveto kohta 5). Korjausmenettely (konserni): Per laskennalliset verot tilikaudella 896 tuhatta euroa An laskennallinen verovelka 896 tuhatta euroa	Kirjallinen raportointi hallitukselle	3
9	Koekäytetty tuotanto-laitos/ Pappagallo - projekti	Tarkastushavainto ja sen perusteltu arviointi: Hallituksen pöytäkirjan 1/2021–2022 15.7.2021 3 §:n mukaan toimitetun laitoksen koekäyttö päättyi erinomaisin tuloksin 26.6.2021.	Tilintarkastuslain 3 luvun 5 §:n mukainen kielteinen lausunto konsernitilinpäätöksestä.	3

		Asiakas maksoi kurssiriskiltä suojautuakseen loput kauppahintaerät jo 30.6.2021. Toimitusjohtaja lykkäsi matkustamista hyväksymiskokoukseen ennen kuin saa Covid-rokotteen loppukesästä. Tilintarkastajan yhteenvedon kohdan 6 mukaan kauppahinta 4 400 tuhatta euroa on esitetty muissa siirtosaamisissa, koska toimitusta ei ole vielä hyväksytty sopimuksen mukaisesti. Tilintarkastajan yhteenvedon mukaan (kohta 6) projektiin liittyvän keskeneräisen työn määrä on 2 200 tuhatta euroa. Summa tulee kirjata pois vaihto-omaisuudesta samanaikaisesti tehtävän liikevaihtokirjauksen kanssa. Hyväksyminen on kuitenkin vain muodollisuus. Yhtiö on täyttänyt kaikki suoritevelvoitteensa sekä riski ja hyöty ovat siirtyneet asiakkaalle (IFRS 15.38a-d). Koska yhtiön suoritevelvoitteet ovat täyttyneet, projekti on tuloutettavissa (IFRS 15.38). Korjausmenettely (konserni): <table><tr><td>Per projektin kulut</td><td>2 200 tuhatta euroa</td></tr><tr><td>An keskeneräinen vaihto-omaisuus</td><td>2 200 tuhatta euroa</td></tr><tr><td>Per ennakkomaksut</td><td>4 400 tuhatta euroa</td></tr><tr><td>An liikevaihto</td><td>4 400 tuhatta euroa</td></tr></table>	Per projektin kulut	2 200 tuhatta euroa	An keskeneräinen vaihto-omaisuus	2 200 tuhatta euroa	Per ennakkomaksut	4 400 tuhatta euroa	An liikevaihto	4 400 tuhatta euroa		
Per projektin kulut	2 200 tuhatta euroa											
An keskeneräinen vaihto-omaisuus	2 200 tuhatta euroa											
Per ennakkomaksut	4 400 tuhatta euroa											
An liikevaihto	4 400 tuhatta euroa											
10	Business Finlandilta saatu tuotekehitys-investointituki	Tarkastushavainto ja sen perusteltu arviointi: Tilintarkastajan yhteenvedon kohdan 7 mukaan emoyhtiö on saanut Business Finlandilta 500 tuhatta euroa (50 prosenttia hyväksyttävistä kustannuksista) tuotekehitystukea.	Kirjallinen raportointi hallitukselle	2								

		Tuki on kirjattu siirtovelaksi⁴ tarkoituksena tulouttaa se suoraan, kun tuote tulee vuonna 2022 markkinoille. IAS 20.24:n ja kirjanpito-lautakunnan yleisohjeen suunnitelman mukaisista poistoista (16.10.2007) 2.5 -kohdan mukaan tuki tulisi kohdistaa aktivoidun tuotekehityskulun vähennykseksi ja tulouttaa aikanaan epäsuoraan pienempien poistojen kautta. Korjausmenettely (konserni ja emoyhtiö): Per siirtovelat 500 tuhatta euroa An tuotekehityssaktivoinnit 500 tuhatta euroa		
11	Myyntisaamiset / ikäanalyysi	Tarkastushavainto ja sen perusteltu arviointi: Tilintarkastajan yhteenvedon (kohta 2) mukaan USA:n tytäryhtiön myyntisaamisissa on erääntymättömissä saatavissa saldoa uudelta asiakkaalta, Managua Roasters Inc.:ltä, joka on hakeutunut yrityssaneeraukseen viikolla 25/2021. Yhtiön asema velkojana on heikko verrattuna pankkeihin ja kilpailijaan. Tieto tästä on saatu tytäryhtiön tilintarkastustiimiltä sähköpostilla 25.8.2021 (Tilintarkastajan yhteenveto kohta 14).	Tilintarkastuslain 3 luvun 5 §:n mukainen kielteinen lausunto konsernitilinpäätöksestä	3

⁴ Tehtäväaineistossa ollut kirjoitusvirhe on korjattu 9/2021. Kirjoitusvirheen vuoksi seikkaa ei ole pisteytetty tehtävässä 2 emoyhtiön kielteisen lauseen perusteluissa.

ISA 450A20: Sen ratkaiseminen, onko luokittelua koskeva virheellisyys olennainen, edellyttää, että arvioidaan laadullisia tekijöitä, kuten luokittelua koskevan virheellisyyden vaikutusta velkoihin tai muihin sopimuksiin liittyviin kovenantteihin, vaikutusta yksittäisiin eriin tai välisummiin tai vaikutusta keskeisiin tunnuslukuihin. Joissakin olosuhteissa tilintarkastaja saattaa tehdä sen johtopäätöksen, että luokittelua koskeva virheellisyys ei ole olennainen, kun tarkastellaan tilinpäätöstä kokonaisuutena, vaikka se saattaa ylittää muita virheellisyyksiä arvioitaessa käytettävän olennaisuustason tai -tasot. Esimerkiksi tase-erien välistä luokitteluvirhettä ei välttämättä pidetä olennaisena tarkasteltaessa tilinpäätöstä kokonaisuutena, kun virheellisesti luokiteltu määrä on vähäinen suhteessa asianomaisiin tase-eriin, eikä virheellinen luokittelu vaikuta tuloslaskelmaan tai mihinkään keskeiseen tunnuslukuun.

		Hallituksen pöytäkirjassa (1/2021–2022 § 3) olevan toimitusjohtajan katsauksen mukaan asiakkaalle oli myönnetty maksuaikaa 120 päivää. Myynti touko- ja kesäkuussa oli 1 000 tuhatta euroa/kuukausi. Saamisilla ei ole enää arvoa ja niihin tulee kirjata luottotappiovaraus 2 000 tuhatta euroa (IFRS 9.5.5.15). Verovaikutusta ei ole huomioitu. Korjausmenettely (konserni): Per Liiketoiminnan muut kulut 2 000 tuhatta euroa An Myyntisaamiset 2 000 tuhatta euroa Laskennallinen verosaaminen millä tahansa verokannalla		
12	Uusi tuotantolinja – takaisinosto-velka	Tarkastushavainto ja sen perusteltu arviointi: Hallituksen pöytäkirjan 6/2020–2021 kohta 6 mukaan saadakse uudelle tuotteelle referenssin ja tuotekehitysinformaatiota konserni on myynyt 31.3.2021 asiakkaalle tuotantolinjan takaisinostovelvoitteella, jonka realisoitumista pidetään todennäköisenä. Takaisinostovelvoite on 31.3.2022 hintaan 1 200 tuhatta euroa. Tuotantolinja on käytännössä asiakkaan tiloissa tapahtuvaa tuotekehitystä ja linja on luonteeltaan käyttöomaisuutta, jonne se myös palautuu takaisinlunastuksen jälkeen (IFRS 15.B66(a)). Asiakkaan kannalta katsottuna kyseessä on vuokra, koska asiakas saa laitteiston käyttöönsä vuodeksi 800 tuhannen euron korvausta vastaan (eli IFRS 15:n mukainen performance obligation on luovuttaa laite asiakkaan käyttöön määräajaksi, jolloin kyseessä on sisällöltään vuokra ja tulee soveltaa IFRS 16:ta).	Raportointi hallitukselle	5,5

		Peruutetaan myynti 2 000 tuhatta euroa ja kirjataan linja käyttöomaisuuteen (IFRS 15). Todellinen sisältö on määräaikainen vuokra, jolloin kohde on käyttöomaisuutta (IAS 16). Kirjataan takaisinostovelka 1 200 tuhatta euroa. Jaksotetaan myynti- ja takaisinostohinnan erotus 800 tuhatta euroa ennakkomaksuksi, joka tuloutetaan vuokrana. Tuloutetaan kolmen kuukauden vuokra ja kirjataan kolmen kuukauden poisto. Lyhytaikaista ennakkomaksua ei diskontata (IFRS 15.B67). Tapahtumalla ei ole verovaikutusta, koska kyseessä on katteeton tapahtuma. Korjausmenettely (konserni): <table><tr><td>Per käyttöomaisuus</td><td>2 000 tuhatta euroa</td></tr><tr><td>An myynnin kulut</td><td>2 000 tuhatta euroa</td></tr><tr><td>Per liikevaihto</td><td>2 000 tuhatta euroa</td></tr><tr><td>An takaisinostovelka</td><td>1 200 tuhatta euroa</td></tr><tr><td>An ennakkomaksut</td><td>800 tuhatta euroa</td></tr><tr><td>Per poistot</td><td>200 tuhatta euroa</td></tr><tr><td>An käyttöomaisuus</td><td>200 tuhatta euroa</td></tr><tr><td>Per ennakkomaksut</td><td>200 tuhatta euroa</td></tr><tr><td>An vuokratuotot</td><td>200 tuhatta euroa</td></tr></table>	Per käyttöomaisuus	2 000 tuhatta euroa	An myynnin kulut	2 000 tuhatta euroa	Per liikevaihto	2 000 tuhatta euroa	An takaisinostovelka	1 200 tuhatta euroa	An ennakkomaksut	800 tuhatta euroa	Per poistot	200 tuhatta euroa	An käyttöomaisuus	200 tuhatta euroa	Per ennakkomaksut	200 tuhatta euroa	An vuokratuotot	200 tuhatta euroa		
Per käyttöomaisuus	2 000 tuhatta euroa																					
An myynnin kulut	2 000 tuhatta euroa																					
Per liikevaihto	2 000 tuhatta euroa																					
An takaisinostovelka	1 200 tuhatta euroa																					
An ennakkomaksut	800 tuhatta euroa																					
Per poistot	200 tuhatta euroa																					
An käyttöomaisuus	200 tuhatta euroa																					
Per ennakkomaksut	200 tuhatta euroa																					
An vuokratuotot	200 tuhatta euroa																					
13	Ehdollinen kauppahinta	Tarkastushavainto ja sen perusteltu arviointi: Hallituksen pöytäkirjan 1/2021–2022 § 6 sekä tilintarkastajan yhteenvedon kohdan 9 mukaan konserni on kirjannut BeefSpeed N.V.:n vuonna 2018 tehdyn hankinnan ehdollisen kauppahinnan 1 000 tuhatta euroa kokonaisuudessaan hankintamenoön ja se sisältyy siirtovelkoihin.	Tilintarkastuslain 3 luvun 5 §:n mukainen kielteinen lausunto konsernitilinpäätöksestä.	3,5																		

		Vuonna 2021 tilinpäätöshetkellä näyttää todennäköiseltä (hallituksen pöytäkirja 1/2022 § 6), että 12/2021 päättyvällä mittauskaudella ei saavuteta lisäkauppahinnan ehtona ollutta tavoitetta. Tilikauden budjetti 2022 sisältää erän tuloutuksen (Hallituksen kokouksen pöytäkirja 1/2022 § 6). Taseessa oleva velka tulee arvioida uudelleen tilinpäätösvaiheessa (IFRS 3.58) ja tulouttaa se uuden arvion perusteella tilikaudella 2021. Korjausmenettely konserni: <table><tr><td>Debet siirtovelat</td><td>1 000 tuhatta euroa</td></tr><tr><td>Kredit liiketoiminnan muut tuotot</td><td>1 000 tuhatta euroa</td></tr></table>	Debet siirtovelat	1 000 tuhatta euroa	Kredit liiketoiminnan muut tuotot	1 000 tuhatta euroa		
Debet siirtovelat	1 000 tuhatta euroa							
Kredit liiketoiminnan muut tuotot	1 000 tuhatta euroa							
14	Lähipiirikauppa jääviys / riippumaton arvio / puutteelliset lähipiiritiedot	Tarkastushavainto ja sen perusteltu arviointi: Yhtiö osti toimitusjohtajan vaimolta (konsernin liitetieto 28, tilintarkastajan yhteenvedo kohta 8) liiketoiminnon, Kieroura-konsernin (Hallituksen pöytäkirja 6/2020–2021, Kohta 3). Kauppahinta oli 20 000 tuhatta euroa. Hallituksen kokouksen 6/2020–2021 mukaan toimitusjohtaja, joka on myös hallituksen jäsen, oli tehnyt itse ostokohteesta due diligencen ja hän osallistui päätöksentekoon ostosta päättävässä hallituksen kokouksen asiakohdassa. Hallitus ei ollut pyytänyt ulkopuolista arviota tai lausuntoa kaupan arvosta. OYL 1:8:n mukaan yhtiön johdon on huolellisesti toimien edistettävä yhtiön etua. Kyseessä on yhtiön hallintoon sisältyvä puute. OYL 6:4a:n mukaan pörssiyhtiön hallituksen jäsen ei saa osallistua yhtiön tai sen tytäryhteisön hallituksessa sellaisen sopimuksen käsittelyyn, jonka osapuolena on häneen OYL 1:12:ssä tarkoitetussa lähipiirisuhteessa oleva, ja oikeustoimi ei ole yhtiön	Raportointi hallitukselle (liitetietopuute)	7,5				
			Tilintarkastuslain 3 luvun 5 §:n mukainen huomautus (OYL 6:4a §)					

		tavanomaista liiketoimintaa tai sitä ei toteuteta tavanomaisin kaupallisin ehdoin. Tällaista sopimusta koskeva päätös on pätevä, jos sitä kannattaa päätökseen vaadittava enemmistö niistä pörssiyhtiön tai sen suomalaisen tytäryhteisön hallituksen jäsenistä, jotka eivät ole lähipiirisuhteessa päätettävään asiaan. OYL 6:4a:n perusteella hallituksen tekemä päätös kaupasta on pätevä, koska sitä kannatti enemmistö niistä hallituksen jäsenistä, jotka eivät ole lähipiirisuhteessa ko. asiaan. Konsernin liitetiedossa 28 mainitaan tilikauden alun lähipiiriotot, mutta ei itse liiketoiminnan kauppaa. Konsernin osalta liitetiedot puuttuvat (IAS 24.3, IAS 24.18 ja 21(b)). Korjausmenettely: Konsernin liitetietoihin lisättävä liiketoiminnan osto lähipiiriltä 20 000 tuhatta euroa. (Emoyhtiön osalta kyseinen liitetieto on poistettu, joten siltä osin vastauksessa ei ole edellytetty täydennystä).		
15	Hybridilainan korko	Tarkastushavainto ja sen perusteltu arviointi: Tilintarkastajan yhteenvedon kohdan 9 sekä liitetieto 19 mukaan konserni jaksottaa hybridilainan koron suoriteperusteisesti, eikä sen mukaan, koska velvollisuus maksaa on syntynyt (IAS 32.16-19). Yhtiö esittää koron tuloslaskelmassa, eikä suoraan oman pääoman vähennyksenä, kuten hybridilainan korko tulisi esittää (IAS 32.35). Verovaikutus on huomioimatta.	Tilintarkastuslain 3 luvun 5 §:n mukainen kielteinen lausunto konsernitilinpäätöksestä.	3,5

		Korjausmenettely (konserni): Per siirtovelat 1 600 tuhatta euroa An korkokulut 1 600 tuhatta euroa Verovaikutuksen kirjaaminen 320 tuhatta euroa Vastuisiin lisätään informaatio kertyneestä, maksamattomasta korkovelasta, jonka ehtona on osingonjako tai yhtiön oma päätös koron maksamisesta hybridilainalle.		
16	Vaihtovelkakirjalaina	Tarkastushavainto ja sen perusteltu arviointi: Hallituksen pöytäkirja 6/2020–2021 kohdan 4 sekä Tilintarkastajan yhteenvedon kohdan 10 mukaan yhtiön ottaman lainan kovenanttiehto on rikkoonut kolmannella kvartaalilla. Yhtiö sai waiverin muuttamalla lainan vaihtovelkakirjalainaksi 20 prosentin diskontolla. Erityisten oikeuksien antamiseen ei kuitenkaan ole toimintakertomuksen perusteella yhtiökokouksen valtuutusta. Vaihtovelkakirjalaina ei ole oikeudellisesti yhtiötä sitova, joten kovenanttirikkomus on voimassa. Tällöin yhtiön lainat tulisi luokitella tilinpäätöksessä lyhytaikaisiksi. Lainat tulisi esittää lyhytaikaisina (IAS 1.69d ja IAS 1.74, KPL 4:7), sekä informoida liitetiedoissa (IAS 1.135 d ja e, KPA 2:7) sekä toimintakertomuksessa (KPL 3:1 ja 3:1a) kovenanttien rikkoutumisesta. Kovenanttirikkomusta ei ole mainittu tilinpäätöksessä eikä toimintakertomuksessa.	Tilintarkastuslain 3 luvun 5 §:n mukainen huomautus Tilintarkastuslain 3 luvun 5 §:n mukainen kielteinen lausunto konsernitilinpäätöksestä Tilintarkastuslain 3 luvun 5 §:n mukainen kielteinen lausunto emoyhtiön tilinpäätöksestä Tilintarkastuslain 3 luvun 5 §:n mukainen kielteinen lausunto toimintakertomuksesta	7,5

		Korjausmenettely (konserni ja emo): Pitkäaikaiset lainat 30 000 tuhatta euroa Lyhytaikaiset lainat 30 000 tuhatta euroa Liitetietoihin sekä toimintakertomukseen informaatio kovenantin rikkoutumisesta tilikauden aikana ja sen vaikutuksesta yhtiön taseasemaan.		
17	Energiaveron takaisinperintä/ Rangaistusmaksu	Tarkastushavainto ja sen perusteltu arviointi: Tilintarkastajan saaman Ranskan lakikirjeen sekä tilintarkastajan yhteenvedon kohdan 4 mukaan yhtiön Ranskan tytäryhtiössä on suoritettu energiaverotarkastus, jonka perusteella yhtiöltä peritään takaisin energiaveroja vuosilta 2011–2020 yhteensä 1 415 tuhatta euroa. Tämän lisäksi yhtiölle voidaan oikeudessa määrätä maksimissaan saman suuruinen rangaistusmaksu, jos verottaja vie asian oikeuteen. Yhtiö on tehnyt kuluvarauksen sekä takaisinperittävistä veroista 1 415 tuhatta euroa että saman suuruudesta rangaistusmaksusta, vaikka lakikirjeen mukaan rangaistusmaksun suuruutta tai todennäköisyyttä ei pysty arvioimaan. Täten (IAS 37.10 ja IAS 37.13(b)) rangaistusmaksusta ei pidä tehdä varausta. Siitä on kuitenkin annettava informaatiota liitetiedoissa IAS 37.86:n mukaisesti. Korjausmenettely (konserni): Peruutetaan konsernissa rangaistusmaksuvaraus. Per varaukset 1 415 tuhatta euroa An liiketoiminnan muut kulut 1 415 tuhatta euroa	Tilintarkastuslain 3 luvun 5 §:n mukainen kielteinen lausunto konsernitilinpäätöksestä	3,5

		Lisätään liitetietoihin ehdollinen velka mahdollisesta rangaistusmaksusta.		
18	Kytketyn johdannaisen erottaminen	Tarkastushavainto ja sen perusteltu arviointi: Hallituksen pöytäkirjasta 6/2020–2021 5 § ilmenee, että yhtiö on tilikaudella sijoittanut nimellisarvoltaan 2 000 tuhannen euron arvoiseen kolmen vuoden joukkovelkakirjalainaan, jonka korko määräytyy vuosittain alumiinin hinnan perusteella. Tilintarkastajan yhteenvedosta (kohta 2.1. ”Muut saamiset”) ilmenee, että yhtiö on konsernitilinpäätöksessä kirjannut joukkovelkakirjalainan jaksetettuun hankintamenoon ja erottanut kytketyn johdannaisen, jonka se on kirjannut käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Siten kytkettyä johdannaista ei tule erottaa pääsopimuksesta, kuten yhtiö on nyt tehnyt. Kyseessä on IFRS 9. 4.3.1:n tarkoittama hybridi-instrumentti, joka sisältää pääsopimuksen ja kytketyn johdannaisen, sillä sopimuksen perusteella johdannainen ei ole siirrettävissä ja johdannaisessa on sama vastapuoli kuin pääsopimuksessa. IFRS 9.4.3.2:n mukaisesti jos tällainen hybridisopimus sisältää pääsopimuksen, joka on IFRS 9 -standardin soveltamisalaan kuuluva omaisuuserä, yhteisön on sovellettava kappaleisiin 4.1.1-4.1.5 sisältyviä vaatimuksia koko hybridisopimukseen. IFRS 9. 4.1.2:n mukaisesti rahoitusvaroihin kuuluva erä on arvostettava jaksetettuun hankintamenoon, jos molemmat seuraavat ehdot täyttyvät: (a) rahoitusvaroihin kuuluvaa erää pidetään hallussa sellaisen liiketoimintamallin mukaisesti, jonka tavoitteena on rahoitusvarojen hallussapito sopimukseen perustuvien rahavirtojen keräämiseksi ja (b) rahoitusvaroihin kuuluvan erän sopimusehdoissa määrätään tiettyinä ajankohtina toteutuvista rahavirroista, jotka ovat	Kirjallinen raportointi hallitukselle	3

		yksinomaan pääoman ja jäljellä olevan pääomamäärän koron maksua. Kyseinen hybridi-instrumentti ei täytä edellä mainittuja ehtoja, koska se ei läpäise IFRS 9:n mukaista SPPI-testiä. Instrumentin tuotto on alumiinin hintakehitykseen sidottu. IFRS 9. B4.1.7A:n mukaisesti sopimukseen perustuvat rahavirrat, jotka ovat yksinomaan pääoman ja jäljellä olevan pääomamäärän koron maksua, ovat yhdenmukaisia perustyyppisen lainanantojärjestelyn kanssa. Perustyyppisessä lainanantojärjestelyssä koron merkittävimmät osatekijät ovat korvaus rahan aika-arvosta ja luottoriskistä. Sopimusehdot, joihin sisältyy sellainen altistuminen sopimukseen perustuviin rahavirtoihin liittyville riskeille tai volatiliteetille, joka ei liity perustyyppiseen lainanantojärjestelyyn, kuten altistuminen hyödykkeiden hintojen muutokselle, eivät saa aikaan sellaisia sopimukseen perustuvia rahavirtoja, jotka ovat yksinomaan pääoman ja jäljellä olevan pääomamäärän koron maksua. Siten hybridi-instrumentti on arvostettava käypään arvoon tulosvaikutteisesti IFRS 9.4.1.4:n mukaisesti. Joukkovelkakirjalaina on kirjattava käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Kirjataan käyvän arvon ja kirjanpitoarvon välinen erotus (1 960 tuhatta euroa – 1 860 tuhatta euroa). Johdannainen on kirjattu emoyhtiön kirjanpidossa käypään arvoon, joten sen osalta korjauskirjauksia ei tarvita. Liitetiedot 9 ja 23 ovat virheelliset.		
--	--	---	--	--

		Korjausmenettely (konserni): Per rahoitusvarat 100 tuhatta euroa An korko- ja muut rahoitustuotot 100 tuhatta euroa Lisäksi liitetiedot 9 ja 23 korjattava vastaamaan luokittelusta aiheutuvia muutoksia.		
19	Laskelma jakokelpoisista varoista/ Tuotekehitys-aktivoinnit	Tarkastushavainto ja sen perusteltu arviointi: Tilintarkastajan yhteenvedon kohdan 7 mukaan emoyhtiö on aktivoinut taseeseen tuotekehityskuluja. Aktivoitujen tuotekehitysmenojen määrä ei selviä tutkintoaineistosta. Jakokelpoisista varoista (emon liitetieto 16) ei ole vähennetty aktivoituja tuotekehitysmenoja. KPL 5:8 :n mukaan jos kehittämismenoja on aktivoitu, ei aktivoinnista vielä kuluksi kirjaamatonta määrää saada jakaa tilikauden tuloksesta, voittovaroista tai muista jakokelpoisista rahastoista kirjanpitovelvollisessa. Korjausmenettely: Täydennetään liitetieto.	Kirjallinen raportointi hallitukselle	1
20	Pitkäaikaiset velat / Liitetiedot	Tarkastushavainto ja sen perusteltu arviointi: Pitkäaikaisten velkojen liitetiedossa (liitetieto 22, s. 49) puuttuu rahavirtojen erääntymisaikojen jakaantuminen vuokrasopimusvelkojen osalta (IFRS 7:39). Summat eivät selviä tutkintoaineistosta. Korjausmenettely (konserni): Täydennetään tiedot.	Kirjallinen raportointi hallitukselle	1

21	Yhteenveto virheistä	Virheiden vaikutuksen arviointi (ISA 450) (esimerkki) Olennaisuusraja on määritetty tehtävänannossa valmiina. Johtopäätökseen on tultava vertaamalla havaittuja virheitä annettuun olennaisuusrajaan. Tilintarkastuskertomukseen merkittävillä virheille on tehtävässä määritelty rajaksi emoyhtiössä 300 tuhatta euroa ja 1 000 tuhatta euroa konsernissa. Seuraavassa on esitetty esimerkki yhteenvedosta liittyen todettuihin virheisiin. Konsernitilinpäätöksen virheet: <table><thead><tr><th>Virhe</th><th>Vaikutus konsernin tulokseen</th><th>Vaikutus konsernin omaan pääomaan</th><th>Luokittelu</th></tr></thead><tbody><tr><td colspan="4">Olennaiset⁵ virheet (tuhatta euroa):</td></tr><tr><td>Takaisinkutsu</td><td>-1 620</td><td>-1 620</td><td></td></tr><tr><td>Verovaikutus</td><td>324</td><td>324</td><td></td></tr><tr><td>Päästökompensaatio</td><td>1 500</td><td>1 500</td><td></td></tr><tr><td>Verovaikutus</td><td>-300</td><td>-300</td><td></td></tr><tr><td>Lopetetut toiminnot</td><td>3 130</td><td>3 130</td><td>2 650</td></tr><tr><td>Koekäytetty projekti</td><td>2 200</td><td>2 200</td><td></td></tr><tr><td>Epävarma myyntisaaminen</td><td>-2 000</td><td>-2 000</td><td></td></tr><tr><td>Verovaikutus</td><td>400</td><td>400</td><td></td></tr></tbody></table>	Virhe	Vaikutus konsernin tulokseen	Vaikutus konsernin omaan pääomaan	Luokittelu	Olennaiset⁵ virheet (tuhatta euroa):				Takaisinkutsu	-1 620	-1 620		Verovaikutus	324	324		Päästökompensaatio	1 500	1 500		Verovaikutus	-300	-300		Lopetetut toiminnot	3 130	3 130	2 650	Koekäytetty projekti	2 200	2 200		Epävarma myyntisaaminen	-2 000	-2 000		Verovaikutus	400	400		Tilintarkastuslain 3 luvun 5 §:n mukainen kielteinen lausunto konsernitilinpäätöksestä Tilintarkastuslain 3 luvun 5 §:n mukainen huomautus	3,0
Virhe	Vaikutus konsernin tulokseen	Vaikutus konsernin omaan pääomaan	Luokittelu																																									
Olennaiset⁵ virheet (tuhatta euroa):																																												
Takaisinkutsu	-1 620	-1 620																																										
Verovaikutus	324	324																																										
Päästökompensaatio	1 500	1 500																																										
Verovaikutus	-300	-300																																										
Lopetetut toiminnot	3 130	3 130	2 650																																									
Koekäytetty projekti	2 200	2 200																																										
Epävarma myyntisaaminen	-2 000	-2 000																																										
Verovaikutus	400	400																																										

⁵ Konsernin omaan pääomaan vaikuttaa myös arvosteluperusteen kohdan 2 havainto, jolle ei ole jyvitetty arvostelussa lainkaan pisteitä.

		Ehdollisen kauppahinnan alennus	1 000	1 000		
		Hybridilainan korko	1 600	1 600		
		Verovaikutus	-320	-320		
		Lainojen luokittelu			30 000	
		Energiavero, rangaistusmaksu	1 415	1 415		
		Olennaiset virheet yhteensä	7 329	7 329	32 650	
		Hallitukselle raportoitavat epäolennaiset virheet (tuhatta euroa):				
		Takuuvaraus	428	428		
		Verovaikutus	-86	-86		
		Autoleasing-hyvitys	-400	-400		
		Verovaikutus	80	80		
		Business Finland-tuotekehitystuki			500	
		Raaka-aineet, hinnanlaskuvaraus	-378	-378		
		Verovaikutus	76	76		
		Hankittu liiketoiminta, maksuaika	-125	-125		
		Viron verovelka osingoista	-896	-896		
		Johdannainen	100	100		
		Verovaikutus	-20	-20		
		Kaikki yhteensä	6 108	6 108	33 150	

Emoyhtiön tilinpäätöksen virheet:			
Virhe	Emoyhtiön tulokseen vaikuttavat virheet	Emoyhtiön omaan pääomaan vaikuttavat virheet	Luokittelu
Olennaiset virheet (tuhatta euroa):			
Takaisinkutsu	-1 620	-1 620	
Verovaikutus	324	324	
Takuuvaraus	34	34	
Verovaikutus	-	-	
Business Finland-tuotekehitystuki			500
Hinnanlaskuvaraus	-378	-378	
Verovaikutus	76	76	
Lainojen luokittelu			30 000
Olennaiset virheet yhteensä:	-1 564	-1 256	30 500
Olennaiset virheet ja puutteet liitetiedoissa sekä muut puutteet:			
Konserni:			
Konserni, puuttuvat liitetiedot:			
- Laadintaperiaate liittyen päästökompensatioihin			
- Tieto lopetetusta toiminnasta			
- Tieto liiketoiminnan ostosta lähipiiriltä			
- Vastuu kertyneestä korkovelasta			
- Tieto kovenanttien rikkoutumisesta			
- Tieto ehdollisesta velasta ja mahdollisesta rangaistusmaksusta			

		Emoyhtiö: Emoyhtiö, puuttuvat liitetiedot: -Tieto kovenanttien rikkoutumisesta (myös toimintakertomuksesta) Yhteenveto: Konsernitilinpäätöksessä ja emoyhtiön tilinpäätöksessä on laajalle ulottuva olennainen virhe, koska edellä mainitut olennaiset virheet ylittävät olennaisuusrajan ja vaikuttavat moniin yksittäisiin tilinpäätöseriin merkittävästi. Tästä syystä tilintarkastuskertomuksessa on annettava kielteinen lausunto. Koska tilinpäätöksestä annettava lausunto on kielteinen, hallitukselle ja toimitusjohtajalle on annettava huomautus.		
--	--	---	--	--

Yhteensä 80 pistettä

Tehtävä 2 (20 pistettä)**TILINTARKASTUSKERTOMUS**

Pulivar Oyj:n yhtiökokoukselle

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Kielteinen lausunto

Olemme tilintarkastaneet Pulivar Oyj:n (y-tunnus 1234567-8) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.7.2020–30.6.2021. Tilinpäätös sisältää konsernin taseen, tuloslaskelman, laajan tuloslaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot, mukaan lukien yhteenveto merkittävimmistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista, sekä emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonamme esitämme, että

- konsernitilinpäätös ei anna *Kielteisen lausunnon perustelut* -osion kohdissa 1–9 kuvattujen seikkojen merkittävyydestä johtuen oikeaa ja riittävää kuvaa konsernin taloudellisesta asemasta eikä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista EU:ssa käyttöön hyväksyttyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti
- tilinpäätös ei anna *Kielteisen lausunnon perustelut* -osion kohdissa 10–12 kuvattujen seikkojen merkittävyydestä johtuen oikeaa ja riittävää kuvaa emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti eikä täytä lakisääteisiä vaatimuksia.

Lausuntomme on ristiriidaton tarkastusvaliokunnalle annetun lisäraportin kanssa.

Kielteisen lausunnon perustelut**Konsernitilinpäätös¹:**

1. Konsernin emoyhtiön erään rahoittajan kanssa tekemään rahoitussopimukseen liittyy kovenanttiehtoja, jotka ovat rikkoutuneet tilikauden aikana. Sopimusrikkomuksen seurauksena yhtiön rahoittaja olisi oikeutettu irtisanomaan Pulivar Oyj:n lainat välittömästi. Yhtiö ja rahoittaja ovat sopineet kovenanttirikkomuksen konvertoimalla laina vaihtovelkakirjalainaksi. Yhtiön hallituksella ei kuitenkaan ole yhtiökokouksen valtuutusta vaihtovelkakirjalainan myöntämiseen, joten kovenanttirikkomus on edelleen voimassa. Lainoja 30 000 tuhatta euroa ei ole IAS 1.74:n mukaisesti luokiteltu lyhytaikaiseksi. Kovenanttien rikkoutumisesta annettu tieto konsernitilinpäätöksen liitetiedoissa IFRS 7.18–19:n vaatimusten mukaisesti on kovenanttirikkomuksen voimassaolon osalta virheellinen.

¹ Konsernin omaan pääomaan sisältyy tehtävän 1 arvosteluperusteen kohdassa 2 kuvattu olennainen virhe, jolle ei ole tehtävän 1 arvostelussa jyvitetty pisteitä. Myöskään tehtävän 2 arvostelussa seikalle ei ole jyvitetty pisteitä.

2. Konsernin tytäryhtiöllä on saatava saneerausmenettelyyn hakeutuneelta asiakkaalta. Kyseisestä saatavasta olisi tullut tehdä 2 000 tuhannen euron tulosvaikutteinen arvonalentumiskirjaus IFRS 9.5.5.15:n perusteella sekä pienentää tilikauden verokulua 400 tuhatta euroa. Virheen korjaus heikentäisi konsernin tulosta ja omaa pääomaa 1 600 tuhatta euroa.
3. Konsernin Afrikan toiminnoista vastaava Botswanan tytäryhtiön velkasaneerausohjelma on hyväksytty 24.6.2021. Ohjelman mukaan konsernin omistusosuus yhtiöstä laskee 10 prosenttiin, minkä johdosta yhtiötä ei enää tule yhdistellä konsernitilinpäätökseen tytäryhtiönä. Yhtiön määräysvallan menetys täyttää IFRS 5.8:n mukaiset lopetettuja toimintoja koskevat edellytykset. Liitetiedoissa ei ole esitetty IFRS 5:41(a):n, (b):n ja (d):n vaatimusten mukaisia tietoja. IFRS 5-standardin mukaisesta käsittelystä seuraa 3 130 tuhannen euron laskennallinen voitto, mitä ei ole kirjattu tilinpäätökseen. Virheen korjaus parantaisi konsernin tulosta ja omaa pääomaa 3 130 tuhannella eurolla.
4. Konsernin uudessa tuotteessa on havaittu tekninen vika, joka on johtanut takaisinkutsuun varastossa olevien sekä asiakkaille toimitettujen tuotteiden korjaamiseksi. Tuotteiden korjaamisesta koituvista kuluista ei ole tehty IAS 37:n mukaista kuluvarausta. Korjauskulut ovat 1 620 tuhatta euroa liian pienet. Virheen korjaaminen verovaikutus huomioiden heikentäisi konsernin tulosta ja omaa pääomaa 1 296 tuhatta euroa.
5. Konserni on ostanut päästökompensaatioita tilikausille 2021–2023. Yhtiö ei ole jaksottunut tilikausien 2022–2023 kuluja, vaan se on kirjannut koko hankintamenon kerralla tilikauden kuluksi. IAS 1 -standardin yleisten periaatteiden mukaisesti kulu tulisi jaksottaa vaikutusajalleen syntymisperusteen mukaisesti. Virheen korjaaminen verovaikutus huomioiden parantaisi konserni tulosta 1 200 tuhatta euroa.
6. Konsernin tytäryhtiön Pappagallo-projektin toimitus täyttää 30.6.2021 IFRS 15:n mukaiset myyntituotoksi kirjaamisen kriteerit. Toimitusta 4 400 tuhatta euroa ei ole kirjattu myyntituotoksi tilikaudella. Vaihto-omaisuus sisältää virheellisesti keskeneräistä työtä 2 200 tuhatta euroa. Virheen korjaaminen verovaikutus huomioiden kasvattaa konsernin tulosta ja omaa pääomaa 1 760 tuhatta euroa.
7. Aikaisempaan vuonna 2018 toteutettuun BeefSpeed N.V:n yrityshankintaan liittyvä mahdollinen lisäkauppahinta 1 000 tuhatta euroa ei johdon arvion mukaan tule toteutumaan. Kauppahintavelkaa ei ole oikaistu uuden arvion mukaiseksi. Virheen korjaaminen parantaisi konsernin tulosta ja omaa pääomaa 1 000 tuhatta euroa.
8. Konsernin tytäryhtiö on tehnyt Ranskan energiaverorikkomukseen liittyen varauksen rikosoikeudellisesta sakkomaksusta. Käytettävissä olevien tietojen perusteella sakon määrää tai todennäköisyyttä ei pystytä arvioimaan, joten varaus ei täytä IAS 37.10:n kirjaamisedellytyksiä. Virheen korjaaminen parantaisi konsernin tulosta ja omaa pääomaa 1 415 tuhatta euroa.
9. Emoyhtiön ottaman hybridilainan lainaehtojen mukaan velvollisuus maksaa korkoa syntyy tiettyjen ehtojen, kuten hallituksen koron maksamista taikka osingonjakoa koskevan päätöksen perusteella. Konsernitilinpäätöksessä 30.6.2020 yhtiö on kirjannut hybridilainan koron tulosvaikutteisesti. Tilinpäätökseen kirjatun koron 1 600 tuhatta euroa kirjaamisedellytykset eivät ole täyttyneet 30.6.2021. Hybridilainan korko käsitellään IFRS-tilinpäätöksessä voitonjaon luonteisena eränä. Virheen korjaaminen parantaa konsernin tulosta ja omaa pääomaa verovaikutuksineen 1 280 tuhatta euroa.

Emoyhtiön tilinpäätös:

10. Yhtiön erään rahoittajan kanssa tekemään rahoitussopimukseen liittyy kovenanttiehtoja, jotka ovat rikkoutuneet tilikauden aikana. Sopimusrikkomuksen seurauksena yhtiön rahoittaja olisi oikeutettu irtisanomaan Pulivar Oyj:n lainat välittömästi. Yhtiö ja rahoittaja ovat sopineet kovenanttirikkomuksen konvertoimalla laina vaihtovelkakirjalainaksi. Yhtiön hallituksella ei kuitenkaan ole yhtiökokouksen valtuutusta vaihtovelkakirjalainan myöntämiseen, joten kovenanttirikkomus on edelleen voimassa. Lainoja 30 000 tuhatta euroa ei ole KPL 4:7:n mukaisesti luokiteltu lyhytaikaiseksi. Kovenanttien rikkoutumisesta annettu tieto konsernitilinpäätöksen liitetiedoissa KPA 2:7:n vaatimusten mukaisesti on kovenanttirikkomuksen voimassaolon osalta virheellinen.
11. Yhtiön uudessa tuotteessa on havaittu tekninen vika, joka on johtanut takaisinkutsuun varastossa olevien sekä asiakkaille toimitettujen tuotteiden korjaamiseksi. Tuotteiden korjaamisesta koituvista kuluista ei ole tehty Kirjanpitolain 5 luvun 14 §:n mukaista pakollista varausta. Virheen korjaaminen verovaikutus huomioiden heikentäisi emoyhtiön tulosta ja omaa pääomaa 1 296 tuhatta euroa.
12. Vaihto-omaisuuteen on siirretty ennakkomaksu, jonka muuntamisessa euromääräiseksi on käytetty virheellistä valuuttakurssia. Virheestä johtuen vaihto-omaisuuden määrä on 378 tuhatta euroa liian suuri. Virheen korjaaminen verovaikutus huomioiden heikentäisi emoyhtiön tulosta ja omaa pääomaa 302 tuhatta euroa².

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa.

Olemme riippumattomia emoyhtiöstä ja konserniyrityksistä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme.

Emoyhtiölle ja konserniyrityksille suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut ovat parhaan tietomme ja käsityksemme mukaan olleet Suomessa noudatettavien, näitä palveluja koskevien säännösten mukaisia, emmekä ole suorittaneet EU-asetuksen 537/2014 5. artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja kiellettyjä palveluja. Suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut on esitetty konsernitilinpäätöksen liitetiedossa 5.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet kielteisen lausuntonne perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat

**

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toimitusjohtajan velvollisuudet

² Virhe ei ylitä konsernitilinpäätöksen olennaisuusrajaa, jonka vuoksi asiaa ei ole edellytetty esitettävän konsernin kielteisen lausunnon perusteluissa.

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan EU:ssa käyttöön hyväksyttyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja siten, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan emoyhtiön ja konsernin kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuviissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos emoyhtiö tai konserni aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntomme. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- Tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisuuden riskit, suunnittelemme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.
- Muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon emoyhtiön tai konsernin sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- Arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- Teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä emoyhtiön tai konsernin kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että

olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntomme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei emoyhtiö tai konserni pysty jatkamaan toimintaansa.

- Arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.
- Hankimme tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä konserniin kuuluvia yhteisöjä tai liiketoimintoja koskevasta taloudellisesta informaatiosta pystyäksemme antamaan lausunnon konsernitiilinpäätöksestä. Vastaamme konsernin tilintarkastuksen ohjauksesta, valvonnasta ja suorittamisesta. Vastaamme tilintarkastuslausunnosta yksin.

Kommunikoidimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnitellusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Lisäksi annamme hallintoelimille vahvistuksen siitä, että olemme noudattaneet riippumattomuutta koskevia relevantteja eettisiä vaatimuksia, ja kommunikoidimme niiden kanssa kaikista suhteista ja muista seikoista, joiden voi kohtuudella ajatella vaikuttavan riippumattomuuteemme, ja soveltuvissa tapauksissa niihin liittyvistä varotoimista.

Päätämme, mitkä hallintoelinten kanssa kommunikoiduista seikoista olivat merkittävimpiä tarkasteltavana olevan tilikauden tilintarkastuksessa ja näin ollen ovat tilintarkastuksen kannalta keskeisiä. Kuvaamme kyseiset seikat tilintarkastuskertomuksessa, paitsi jos säädös tai määräys estää kyseisen seikan julkistamisen tai kun äärimmäisen harvinaisissa tapauksissa toteamme, ettei kyseisestä seikasta viestitä tilintarkastuskertomuksessa, koska siitä aiheutuvien epäedullisten vaikutusten voisi kohtuudella odottaa olevan suuremmat kuin tällaisesta viestinnästä koituva yleinen etu.

Muut raportointivelvoitteet

Tilintarkastustoimeksiantoa koskevat tiedot

Olemme toimineet yhtiökokouksen valitsemana uutena tilintarkastajana 1.7.2020 alkaen yhden vuoden.

Muu informaatio

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomuksen ja vuosikertomukseen sisältyvän informaation, mutta se ei sisällä tilinpäätöstä eikä sitä koskevaa tilintarkastuskertomustamme. Olemme saaneet toimintakertomuksen käyttöömmme ennen tämän tilintarkastuskertomuksen antamispäivää, ja odotamme saavamme vuosikertomuksen käyttöömmme kyseisen päivän jälkeen.

Tilinpäätöstä koskeva lausuntomme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea edellä yksilöity muu informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko muu informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suoritettaessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Toimintakertomuksen osalta velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Toimintakertomuksessa ei ole esitetty tietoa rahoitussopimukseen kohdistuvien kovenanttiehtojen rikkoutumisesta.

Lausuntonamme esitämme, että edellä kuvatuista seikoista sekä kertomuksemme kielteisen lausunnon perustelut -osiossa kuvattujen seikkojen merkittävydestä johtuen toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot eivät ole yhdenmukaisia ja että toimintakertomusta ei ole laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme ennen tilintarkastuskertomuksen antamispäivää käyttöömmme saamaamme muuhun informaatioon kohdistamamme työn perusteella johtopäätöksen, että kyseisessä muussa informaatiossa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Kuten tilintarkastuskertomuksen Kielteisen lausunnon perustelut -osiossa kuvataan, konsernitilinpäätös ja tilinpäätös sisältävät olennaisia virheitä. Johtopäätöksemme on, että toimintakertomus on edellä tässä osiossa kuvattujen virheellisyyksien lisäksi olennaisesti virheellinen niiden toimintakertomukseen sisältyvien lukujen ja muiden tietojen osalta, joihin tilintarkastuskertomuksemme Kielteisen lausunnot perustelut -osiossa kuvatut seikat vaikuttavat.

Huomautukset

Huomautuksena esitämme, että tilinpäätöstä ja toimintakertomusta ei ole laadittu edellä muu informaatio –osiossa ja kielteisen lausunnon perusteluissa kuvattujen seikkojen vuoksi Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti.

Huomautuksena esitämme, että kaupan kohteen lähipiiriin kuuluva toimitusjohtaja on hallituksen jäsenenä osallistunut kaupan käsittelyyn ja hyväksymiseen hallituksessa OYL 6:4a:n vastaisesti.

Huomautuksena esitämme, että hallitus on laskenut 30 miljoonan euron vaihtovelkakirjalainan liikkeelle ilman yhtiökokouksen valtuutusta.

Helsingissä, 4. päivänä syyskuuta 2021

Tilintarkastus ABC Oy
Tilintarkastusyhteisö

Diego Ahdinko
KHT
Reviisorinkatu 12 A
00100 Helsinki

Tehtävä 3. (10 pistettä)**3.1 (4,0 pistettä)**

Vakuutusyhtiölaki 7:6:n mukaan vakuutusyhtiön tilintarkastajan suorittaman tilikauden aikaisen jatkuvan tarkastuksen on riittävänä pidettävässä laajuudessa ulotuttava lain 9 luvun mukaiseen vastuuelkaan sekä sijoitustoimintaan, vakuuttamis- ja korvaustoimintaan sekä vakuutusyhtiön ja sen kanssa samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen välisiin liiketoimiin. Tilintarkastajan on 1 momentissa tarkoitettua tarkastuksesta annettava kertomus yhtiön hallitukselle. **(1,0 pistettä)**

Kirjanpitolain 1:9:n määritelmän mukaan vakuutusyhtiölain 1:1:ssä tarkoitettu vakuutusyhtiö on yleisen edun kannalta merkittävä yhteisö. EU parlamentin ja neuvoston asetus 537/2014 määrittelee yleisen edun kannalta merkittävien yhteisöjen lakisääteistä tilintarkastusta koskevat erityisvaatimukset. **(1,0 pistettä)**

Näitä ovat:

- 1) Asetuksen 10 artiklan asettamat vaatimukset tilintarkastuskertomukselle¹ **(0,5 pistettä)**
- 2) Asetuksen 6 artiklan mukaiset raportointivaatimukset liittyen tilintarkastajan riippumattomuuteen **(0,5 pistettä)**
- 3) Asetuksen 11 artiklan mukaan yleisen edun kannalta merkittävien yhteisöjen lakisääteisen tilintarkastuksen suorittavan lakisääteisen tilintarkastajan (lakisääteisten tilintarkastajien) tai tilintarkastusyhteisön (tilintarkastusyhteisöjen) on esitettävä lisäraportti tarkastettavan yhteisön tarkastusvaliokunnalle. Tarkastusvaliokunnalle esitettävän lisäraportin on oltava kirjallinen. Siinä on selitettävä suoritettujen lakisääteisen tilintarkastuksen tulokset ja sen on sisällettävä ainakin 11 artiklan tiedot.² **(1,0 pistettä)**

3.2 (4,0 pistettä)

Emoyhtiö Money Holding Oy:n tilinpäätöksen laatiminen:

Sijoituspalvelulain 1:20:n mukaan omistusyhteisöllä tarkoitetaan yhteisöjä, joiden tytäryritykset ovat pääasiassa sijoituspalveluyrityksiä tai muita rahoituslaitoksia tai jonka tytäryrityksistä ainakin yksi on sijoituspalveluyritys.

Koska emoyhtiön katsotaan olevan sijoituspalvelulain 1:20:n mukainen omistusyhteisö, emoyhtiön tilinpäätös laaditaan Rahoitussektorin kirjanpitoa, tilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevan määräys- ja ohjekokoelman liitteiden 2 ja 4 mukaisilla kaavoilla. (Finanssivalvonnan määräykset ja ohjeet 2/2006 Rahoitussektorin kirjanpito, tilinpäätös ja toimintakertomus; Soveltamisala sijoituspalveluyritysten omistusyhteisöt) **(1,0 pistettä)**

¹ Esimerkiksi: lakisääteisen tilintarkastajan/tilintarkastusyhteisön valinnut taho, valitsemispäivämäärä ja toimeksiannon kesto sekä kuvaus merkittävimmistä arvioiduista riskeistä sisältäen väärinkäytöksestä johtuvat virheellisyysriskit sekä näihin liittyvät keskeiset havainnot, ristiriidattomuus lisäraportin kanssa.

² Esimerkiksi: ilmoitus riippumattomuudesta, päävastuullinen tilintarkastaja, tarkastusvaliokunnan kanssa käydyn viestinnän luonne, tiheys ja laajuus, tilintarkastustehtävien laajuus ja ajoitus, käytetty olennaisuus, toiminnan jatkuvuuden arviointi, sisäisen valvonnan merkittävät puutteet, arvostusmenetelmät, konsernitilinpäätöksen laajuus.

Konsernitilinpäätöksen laatiminen:

Laki rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta 1:3:n 2 kohdan mukaan rahoitus- ja vakuutusryhmittymällä tarkoitetaan yritysryhmää, jonka emoyritys on muu kuin säännelty yritys ja joka täyttää kaikki seuraavat edellytykset:

a) vähintään yksi emoyrityksen tytäryrityksistä on säännelty yritys;

Säännelty yritys on lain 1 §:n määritelmän mukaan luottolaitos, sijoituspalveluyritys, rahastoyhtiö, vaihtoehtorahastojen hoitaja tai vakuutusyhtiö. Molemmat tytäryrityksistä ovat siten lain tarkoittamia säänneltyjä yrityksiä.

b) vähintään yksi yritysryhmään kuuluvista yrityksistä on rahoitusalan yritys ja vähintään yksi on vakuutusalan yritys;

Sijoituspalveluyritys Wealth4U Oy on lain 1 §:n määritelmän mukainen rahoitusalan yritys ja Vakuuttava Oy on vakuutusalan yritys.

c) rahoitusalan yritysten yhteenlaskettu osuus ja vakuutusalan yritysten yhteenlaskettu osuus ovat yritysryhmässä kumpikin erikseen merkittäviä 4 §:n mukaisesti lasketulla tavalla;

Rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain 1:4:n mukaan kumpikin on erikseen merkittävä, jos vähintään yksi pykälän edellytyksistä (1–4) täyttyy.³ 4 §:n 3-kohdassa on edellytys, että ryhmittymään kuuluvien rahoitusalan yritysten ja vakuutusalan yritysten liiketoiminnan tuottojen osuus kumpikin ylittävät 10 prosenttia ryhmittymään kuuluvien rahoitus- ja vakuutusalan yritysten yhteenlasketuista tuotoista.

Ryhmittymään kuuluvien rahoitus- ja vakuutusalan yritysten yhteenlasketut tuotot 22 miljoonaa euroa, josta Wealth4U Oy 45 prosenttia ja Vakuuttava Oy 55 prosenttia. Kumpikin siis ylittää 10 prosenttia yhteenlasketuista tuotoista.

d) rahoitus- ja vakuutusalan yritysten yhteenlaskettu osuus yritysryhmässä on merkittävä 4 §:n mukaisesti lasketulla tavalla.

4 §:n mukaan rahoitus- ja vakuutusalan yritysten yhteenlaskettu osuus on merkittävä, jos näiden yritysten taseiden loppusummien yhteenlaskettu määrä ylittää 40 prosenttia yritysryhmään kuuluvien kaikkien yritysten taseiden loppusummien yhteenlasketusta määrästä.

Wealth4U Oy:n ja Vakuuttava Oy:n taseen loppusummat ovat yhteensä 28 miljoonaa euroa, mikä on 91 prosenttia yritysryhmään kuuluvien kaikkien yritysten taseiden loppusummien

³ Kyseisen lain pykälän muut edellytykset 1-2 ja 4 on esitetty alla, mutta ne eivät ole tässä tehtävässä relevantteja:

1) molempien toimialojen tase- ja pääomavaatimusosuuksien 3 momentin mukaisesti laskettu keskiarvo ylittää 10 prosenttia;

2) pienempään toimialaan kuuluvien yritysten taseiden loppusummien yhteenlaskettu määrä ylittää 6 miljardia euroa;

4) ryhmittymään kuuluvien rahoitusalaan luettavien rahastoyhtiöiden hallinnoimien varojen yhteenlaskettu määrä ja vakuutusalaan luettavien rahastoyhtiöiden hallinnoimien varojen yhteenlaskettu määrä kumpikin ylittävät 10 prosenttia ryhmittymään kuuluvien rahoitus- ja vakuutusalaan luettavien rahastoyhtiöiden hallinnoimien varojen yhteenlasketusta määrästä.

yhteenlasketusta määrästä (30,5 miljoonaa euroa). **(0,5 pistettä a–d -kohdista perusteluineen, yhteensä 2,0 pistettä)**

Emoyhtiö Money Holding Oy on rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain 1: 2:n tarkoittama muu kuin säännelty yritys. Kyseinen konserni täyttää rahoitus- ja vakuutusryhmittymän määritelmän.

Rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain 4:29:n mukaan tarkemmat säännökset konsernitaseen ja konsernituloslaskelman kaavoista annetaan valtioneuvoston asetuksella (Valtioneuvoston asetus rahoitus- ja vakuutusryhmittymän tilinpäätöksestä liitteet 1 ja 2) **(1,0 pistettä)**.

3.3. (2,0 pistettä)

IFRS 4 -standardissa myönnetään kappaleessa 20B mainitut kriteerit täyttävälle vakuutuksenantajalle väliaikainen vapautus, jonka mukaan vakuutuksenantajan on sallittua, mutta ei vaadittua soveltaa IAS 39:ää IFRS 9:n sijaan tilikausilla, jotka alkavat ennen 1.1.2021. **(0,5 pistettä)**

Lisäksi IASB on julkaissut kesäkuussa 2020 Extension of the Temporary Exemption from applying IFRS 9, missä on pidennetty väliaikaisen vapautuksen soveltamista kahdella vuodella. Standardin mainitsemien edellytysten täytyessä IFRS 9:n käyttöönottoa voi lykätä 1.1.2023 saakka. **(0,5 pistettä)**

Jotta IFRS 4.20:n mukainen tilapäinen vapautus tulisi sovellettavaksi, yhtiön toimintojen on liityttävä kappaleessa 20 D kuvatulla tavalla pääasiallisesti vakuuttamiseen.

Tässä tapauksessa konsernin vakuutustoimintaan liittyvät velat ovat 34 prosenttia (10 miljoonaa / 29 miljoonaa) konsernin kaikkien velkojen yhteenlasketusta kirjanpitoarvosta. Siten konsernin toimintojen ei voida katsoa liittyvän pääasiallisesti vakuuttamiseen IFRS 4.20D:n mukaisesti ja siten yhtiö ei voi soveltaa IFRS 4.20:n mukaista väliaikaista vapautusta vaan sen täytyy ottaa IFRS 9 käyttöön listautumisen yhteydessä. **(1,0 pistettä)**